

Design minichaps, (návleky pro jezdecký sport), design sedlové brašny.

Pavla Ryboňová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavla RYBOŇOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - Design obuvi**

Téma práce: **Design minichaps,(návleky pro jezdecký sport),
design sedlové brašny.**

Zásady pro vypracování:

1. Vypracujte modelové řešení specifických galanterních výrobků. Provedení minimálně jeden funkční model minichaps (návleků) a sedlové brašny s doložením dalších minimálně dvou variant řešení. 2. Předložte kresebné návrhy, které obsahují vaše řešení designu tohoto typu specifické galanterie. Vaším úkolem je najít esteticky působivé řešení tohoto typu galanterie s využitím tradičního i netradičního materiálu, při respektování, technologie výroby. Vámi vybrané estetické řešení dá Vašemu modelu i variantám výtvarně kvalitní formu, při zachování funkčních kvalit. 3. Technika : Dokumentační zpráva s kresebnou přílohou vývoje řešení formátu A4 doplněná posterem ve formátu 100x70 cm v tištěné formě na ploteru. 4. součástí předložené práce je předání jak textové části tak i prezentace ve formátu 100x70 cm na nosičích CD ve dvojitým vyhotovení. Rozsah práce: Viz zásady pro vypracování Rozsah příloh: Viz zásady pro vypracování Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

Firemní literatura, prospekty, časopisy: ARS Sutoria, MASTER IDEA PELLE, Internetové informace , odborné časopisy věnované jezdeckému sportu

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Václav Gřešák

Ústav fyziky a mater. inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

11. ledna 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

17. května 2010

Ve Zlíně dne 11. ledna 2010

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci se zabývám designem minichaps a sedlové brašny. Mým cílem bylo vytvořit minichaps a brašnu tak, aby splňovaly všechny požadavky pro jezdce i koně a byly by zároveň designově nápadité s jednoduchým detailem. Dále se zabývám tématy jako jsou vztah člověka a koně, jezdecký sport a daná problematika designu.

Klíčová slova: minichaps, sedlová brašna, jezdecké doplňky, jezdec, kůň.

ABSTRACT

I deal with design of minichaps and saddle bag in my bachelor's work. My goal was to make minichaps and the bag so it fulfills all requirements for the horseman and the horse and at the same time the design was imaginative with modest detail. I also cover topics as relation between man and the horse, horse riding and given area of design.

Keywords: minichaps, saddle bag, horse riding accessories, horseman, horse.

Poděkování, motto

Chtěla bych v první řadě poděkovat panu ing. Gřešákovi za všechny podnětné poznámky a užitečné rady, které se týkaly vedení celého průběhu šití. Děkuji panu doc. akad. soch. Janu Zamazalovi a paní MgA. Janě Buch za to, že mě během studia připravili k bakalářské práci a jsem jim vděčná za všechny podnětné poznámky v průběhu od navrhování až po konečné dokončující práce výrobků. V neposlední řadě děkuji paní Radce Štefkové za pomoc při závěrečném šití výrobků.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ČLOVĚK A KŮŇ	10
1.1 HISTORIE KONÍ	10
1.2 PLEMENA KONÍ.....	12
1.3 KONĚ VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ	13
2 JEZDECKÝ SPORT	14
2.1 JEZDECKÉ DISCIPLÍNY	14
2.2 ODÍVÁNÍ JEZDCE.....	16
2.3 VÝSTROJ KONĚ	18
II PRAKTICKÁ ČÁST	19
3 ZADÁNÍ ÚKOLU	20
3.1 INSPIRACE	20
3.2 MINICHAPS	21
3.2.1 Vývoj designu.....	21
3.2.2 Vybraný design a materiál	25
3.3 SEDLOVÉ BRAŠNY	28
3.3.1 Vývoj designu.....	28
3.3.2 Vybraný design a materiál	31
ZÁVĚR	33
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	34
SEZNAM CITACÍ	35
SEZNAM OBRÁZKŮ	36

ÚVOD

Koně jsou nedílnou součástí lidských dějin. Zásadně ovlivnili vývoj lidstva a tím i vývoj celé historie. Byli nenahraditelnou pomocnou silou, dopravními prostředky a obdivovanými společníky. Mnoho umělců také zasvětilo svou tvorbu právě koním. Pro mě se kůň stal již po několikáté velkou inspirací. Ve své bakalářské práci se zabývám designem minichaps a sedlové brašny. Velice mě inspirují jezdecké doplňky a výstroj. Mou snahou bylo vytvořit zajímavé modely, do kterých jsem se pokusila vložit osobitý výtvarný rukopis a zároveň jsem musela přísně respektovat pravidla zpracování usně a danou problematiku vybraných doplňků. Budoucnost mého profesního zájmu je tvorba jezdeckých doplňků, která je inspirovaná mým zájmem a obdivem ke koním. Koně a všechno kolem nich vnímám jako nedílnou součást mého života a také součást toho, čemu se chci věnovat, a jako návrat k přirozenému životu s nimi, nikoli jen jako nadstandardní víkendovou atrakci. Právě kreativní tvorba spojená s koňmi mě obzvlášť naplňuje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ČLOVĚK A KŮŇ

„Člověk s koňem kráčí po modré planetě od samého začátku své existence.“ (1) Pračlověk původně neměl ke koním žádný bližší vztah. Nebyli mu nebezpeční, sám je neohrožoval, nemusel se jich tedy bát. Postupem času se ze sběratele potravy stal lovec zvířat. Pračlověk koně a jiná zvířata znázorňoval v jeskynních v malbách na stěnách, také vyrýval do kosti a kamene drobné reliéfy znázorňující např. hlavu koně. Tato skutečnost představovala magii lovu, pračlověk věřil, že zobrazované zvíře snadněji uloví. Velmi propracovaná díla dokazují umělcovu dokonalou znalost živého modelu zvířete. Znázorňoval zvířata jak v klidu, tak i na pastvě a v pohybu. Časem kůň zdomácněl a stal se do určité doby nepostradatelným. Již po tisíciletí má kůň na vývoj lidstva obrovský vliv. Koně se stali důležitými účastníky našich dramatických dějin. Již od dávné historie se setkáváme s tím, že člověk koně využíval nejen pro obživu, ale i jako velkou pomocnou sílu, ať už v zemědělství, ve válkách nebo jako dopravní prostředek, který člověku umožnil urazit mnoho kilometrů i s těžkými zavazadly. Díky němu se také mohl rozvíjet dálkový obchod. Kůň člověku umožnil migrace a významně tak ovlivňoval dějiny a osud lidstva. Kůň také po několik století inspiruje řadu umělců, ať už výtvarných, literárních, nebo hudebních a to z hlediska reflektování tendencí každé civilizace a kultury v historii. Vztah člověka a koně musí být postaven na vzájemném respektování, nikoli strachu a násilí. Kůň vždy vycítí naši nejistotu a strach. „Koně mě berou takového, jaký jsem, ale soudí mě podle toho, co dělám.“ (2) Člověk si musí ke koni vybudovat pevný vztah se vzájemnou důvěrou. „Dobrý cvičitel přiměje koně dělat to, co po nich chce. Vynikající cvičitel je dokáže přesvědčit, aby to chtěli sami.“ (3)

1.1 Historie koní

Asi před 55 milióny lety na území dnešní Severní Ameriky žilo skoro půl metru vysoké zvíře- předchůdce koně. Toto zvíře mělo poměrně krátký krk, krátké nohy a poměrně malou hlavu. *Eohippus*, dnes používaný název pro malé zvíře, původně žijící v hustém křovinatém porostu, měl pět prstů, chodil však jen po čtyřech, pátý vyrůstal výše než ostatní. Na zadních nohách používal jen tři prsty, oba krajní využíval, jen když se zvíře propadlo do měkké pralesní půdy, a to tak, že se mu roztáhly. Z *Eohippia* se vyvinul *Orohippus* tehdy, když teplota v Severní Americe poklesla a nastala období sucha a změnil se ráz krajiny. Měl útlejší tělo, a štíhlé končetiny, které používal, jako výborný skokan. Na předních no-

hách už měl jen čtyři prsty a na zadních tři. Zkrácené prsty postupem času vymizely. Tvrdá strava měla vliv na utváření chrupu.

Před 45 miliony lety se vyvinul *Mesohippus*, jeden z nejrozšířenějších kopytníků a savců třetihor. Z něho se před 25 miliony let vyvinul *Miohippus*. Tento typ měl postranní prsty ještě více zkrácené a chrup se ještě více blížil chrupu dnešnímu koni.

Na severoamerické pevnině se před 22-23 miliony lety opět přechodně rozšířil prales, nastal u části *Miohippu* zpětný vývoj. Nastala doba, kdy dostávali zpětnou podobu jejich předků. Chrup jim zjemněl a nohy se zkracovaly. Tento *Miohippus* dostal jméno *Anchitherium*, přešel ze Severní Ameriky do Asie a odtud až do Evropy, ale zhruba před 13 miliony lety vymřel. *Miohippové*, kteří zůstali v severoamerických stepích pokračovali dále ve vývoji. Z něho se vytvořil nový rod – *Parahippus*. Tento druh již dosahoval velikosti ponyho a jeho další znaky můžeme přirovnat k dnešnímu koni.

Další druh, který nahradil *Parahippa* před 15 – 20 miliony lety byl *Meryhippus*. Měl ještě vyvinutější chrup- vyšší zubní korunky a více zkrácené postranní prsty končetin. Vyskytoval se ve větším počtu druhů. *Hipparion* se značně odlišoval od *Merihippa*. Také on se rozšířil z Ameriky do Asie a pak do Evropy. Podle nálezů se předpokládá, že *Hipparion* byl v třetihorách hojně rozšířeným zvířetem. Počátkem čtvrtohor vyhynul.

Před 1 – 10 miliony lety se z *Merihypa* vyvinul *Pliohippus*- pravý jednokopytník. Postranní prsty již nenesly žádnou váhu a nebyly ani téměř znatelné, jen v podobě mozolovitých pahýlků.

Na konci třetihor v Americe došlo k výraznému ochlazení klimatu. Severské oblasti se pokryly sněhem a ledem. Část *Pliohippů* přecházela do Asie a Evropy, nebo na jih a jihozápad - tam se však jejich vývoj vlivem teplého pralesního prostředí zase zvrátil a dal vznik rodu *Hippidion*. Ti se však již dále nevyvíjeli, vyhynuli pravděpodobně ještě ve starších čtvrtohorách. Byli to poslední původní koně amerického kontinentu. *Pliohippové*, kteří se dostali na eurasijskou pevninu se stali přímými předky dnešních forem koňovitých savců zvaných *Equus*. Po skončení dob ledových zůstali jen dva druhy divokých koní. Asijský kůň *Equus przewalskii* (kůň Převalského) a *Equus Ferus* (Tarpan).

Koně nebyli ušlechtilí, ale dokonale se přizpůsobovali daným podmínkám v určité oblasti.

1.2 Plemena koní

Lidé zásadně ovlivnili plemena koní. Některá plemena jsou cílem mnohaletého šlechtění, jiná zůstala nepoznamenaná zásahem člověka.

Koně dělíme do dvou skupin:

-**Chladnokrevníci:** tito mohutní koně se vyvinuli z koně, který žil v lesích střední Evropy, koně s klidnou povahou, používají se do tahu

-**Teplokrevníci:** původ mají orientální, předchůdcem byl Tarpan a kůň Převalského, koně temperamentní, útlejší, obratnější, využívají se pod sedlo

Rozlišujeme tato základní plemena:

-**arabští:** jediné opravdu čistokrevné plemeno

-**klusáci:** mají vysoko posazený krk a důležitá je vysoká akce končetin v klusu

-**poníci:** koně nejmenšího vzrůstu, nejoblíbenější společníci pro děti

-**lovečtí:** koně vytrvalí a rychlí, pocházejí z Irska

-**angličtí plnokrevníci:** tito koně nechybí na žádném dostihu, jsou rychlí a vytrvalí

Dále se u plemen koní označuje čistokrevnost : plnokrevnost a polokrevnost.

Čistokrevnost: označení pro předky zvířat, kteří se v předcházejících generacích nespářili s příslušníky jiných plemen. (např. anglický plnokrevník)

Plnokrevnost: tímto výrazem je označováno plemeno koní, chované po tři století v čistokrevné plemenitbě. Plnokrevní koně se vyznačují vysoce ušlechtilými a velmi cennými vlastnostmi. Původ rodičů je zaznamenán v plemenné knize.

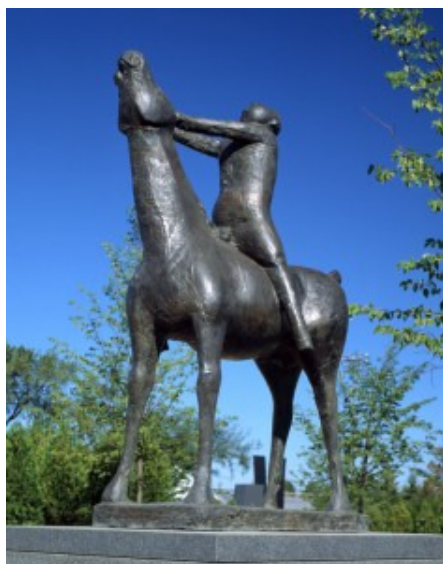
Polokrevnost: zde se jedná o spáření hřebce anglického plnokrevníka s teplokrevnou klisnou. Nebo také páření anglického plnokrevního hřebce s polokrevnou klisnou.

Plemen je na světě mnoho, v každé zemi se vyšlechtila ta plemena, která byla v dané krajině zapotřebí. Rozmanitá plemena vznikla z různých chovů. Tím byli koně různě stavění a měli odlišné charakterové rysy a vlastnosti. Stará plemena začala postupně vymírat a lidé začali chápat, že je třeba tyto plemena zachránit. Člověk zásadně ovlivnil další evoluci koní. V některých pásmech koně přirozeně zahynuli, někde je člověk zahubil. Migrací koní se plemena různě křížila, jinde člověk začal koně účelně šlechtit pro speciální účely.

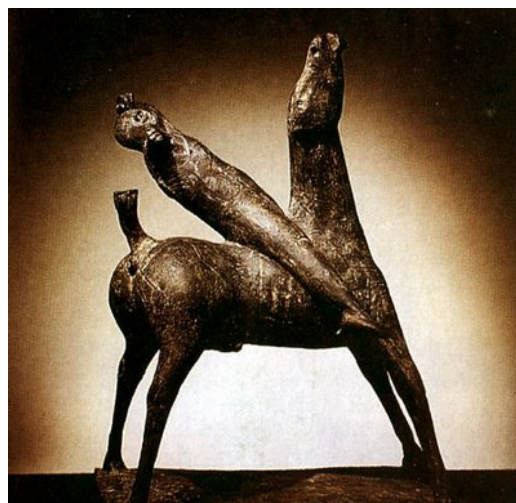
1.3 Koně ve výtvarném umění

Důkaz zobrazování koní můžeme vypátrat již v pravěku, kdy pračlověk zobrazoval na jeskynní stěny koně a jiná zvířata nebo je vyobrazoval na drobné předměty z kosti a kamene, kde rytinami vyjádřil koně jak v pohybu, tak i v klidu a na pastvě. Tyto nálezy svědčí o dokonalé znalosti těl zvířat a jejich chování. „*Vznešené postavení koní vyplývá též z četných mytologických kreseb.*“ (4) Významné postavení měl kůň i v době Vikingů, svědčí o tom četné nálezy z hrobů, kde byl člověk pochován i s koněm. Kult koně se promítá až do středověké a novověké evropské kultury. Z období Antiky se nám dochovalo významné dílo, bronzová socha římského císaře Marca Aurelia, která je umístěná na Kapitolu v Římě. Nejčastěji byli zobrazováni panovníci na koních, jakoby pro jejich vyzdvižení.

Ve výtvarném umění 20. století se zmíním o italském sochaři Marinu Marinim, který působil v polovině 20. století a svou celoživotní tvorbu věnoval právě koním. V jeho díle cítíme vliv etruského umění pojatého do symbolistní sochařské pevné formy a expresivnosti. Tyto sochy jsou převážně z bronzu a vystihují vztah člověka a koně, jejich harmonické propojení. Dále malíř Edgar Degas také zasvětil určitou část své tvorby koním. Jeho plátna z období, kdy se začal rozvíjet impresionismus odhalují scénáře z dostihových závodů, zákoutí před dostihy a celého jezdeckého sportu vůbec. Jsou pojednána jemně pastelově.

Obr. 1- Marino Marini

Obr. 2- Marino Marini

2 JEZDECKÝ SPORT

„Snad právě díky jezdeckým sportům přežil kůň triumfální nástup moderních dopravních prostředků.“ (5) Nejvyhledávanější kapitolou o koních v současnosti je právě jezdecký sport. V minulosti byl kůň každodenní nutností člověka, bez níž se nemohl obejít. To vše však změnil pokrok a dnes máme koně ve většině případů jen jako koníček. Koně pro práci se využívají v lese jen na příkrých svazích, nebo mokré půdě, kde neničí mladé kultury a neničí půdní povrch. V následujících řádkách se pokusím stručně nastínit problematiku v dané jezdecké disciplíně.

2.1 Jezdecké disciplíny

Drezura:

Již ve starém Řecku byly známé základní drezurní principy. Moderní drezůra začíná v dobách renesance. Drezurní ježdění bylo oblíbené, zejména v řadách kontinentální šlechty. Drezůra si klade za cíl co nejvíce zdokonalit pohyby koně. Jezdec dává koni jemné pokyny, které jsou téměř nepovšimnutelné. Důležitá je zde jemná práce holení.

Obr. 3- drezůra

Parkur:

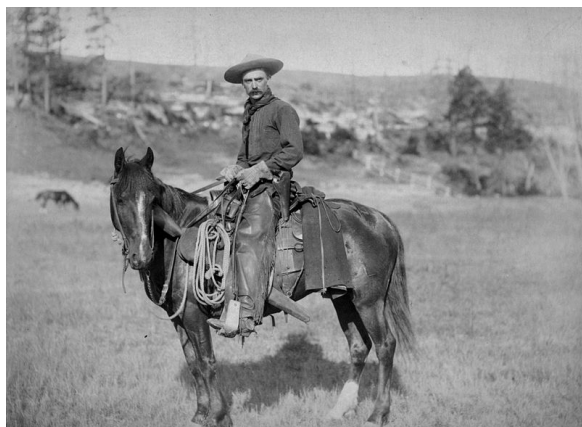
Parkur, neboli skokové ježdění. Tímto je označována jezdecká disciplína, kde se kůň a jezdec snaží překonat větší množství překážek. Řídí se přísnými pravidly, které vydává Mezinárodní jezdecká federace- FEI. Důležitý je soulad jezdce a koně, aby při přeskoku neztratili rovnováhu. Jezdec musí koně na překážku dobře navést a kůň odhadnout místo odskoku.

Vozatajství:

Podstatou vozatajství je řízení koní zapřažených do vozů či kočárů. Kočí nebo vozataj, který ovládá koně dává různé pokyny, hlasové nebo pomocí dlouhé opratě či biče.

Western:

Zde jde o předvedení dokonalého splynutí jezdce a koně, kdy musí jezdec a kůň předvést určitý úkon v dané disciplíně. Westernové ježdění vzniklo v 19. století během dobytčářské éry v Severní Americe. Kovbojové zaháněli velká stáda dobytku do ohrad, kde je značili. Vše probíhalo ze sedla koně. Jezdci jezdili velké vzdálenosti, proto sedlo muselo přesně padnout na koně a pro jezdce být pohodlné.

Obr. 4- kovboj

Dostih:

Dostihový sport má v jezdeckých odvětvích své vyhrané místo. Pro majitele koní a dostihové stáje je to velký byznys.

Dostihový sport se dělí na:

Klusácký: zde jde o rychlost koně v klusu

Cvalový: jde o co největší rychlost na určitou vzdálenost

Steeplechase: dostih přes překážky

Handicap: v tomto dostihu jsou koně různě zatíženi

Military:

V této disciplíně si jezdec a kůň vyzkouší všestrannou způsobilost. Závod je rozdělen do tří dnů. První den absolvují zkoušku drezurní, druhý den terénní a kondiční a třetí den zkoušku skokovou. Kůň musí být klidný, zároveň odvážný, vytrvalý a ve skvělé celkové kondici.

Distanční jízdy:

Podstatou je překonávání dlouhých vzdáleností. Na tratích 25-160 km je stanovena minimální rychlost. Důležitá je kvalitní jezdecká výstroj a přísné veterinární prohlídky. Ty se provádějí před startem, během přestávek a po závodu. Tím se zabrání vyčerpání koní.

Honební jízdy:

Zde se jedná o hony za zvěří, která je vystopována a pronásledována psí smečkou. Dnes mají honební jízdy svou tradici především v Irsku, Anglii a Francii.

Pólo:

Pólo je míčová hra ve čtyřčlenném družstvu. Jezdci mají dlouhou pátku, kterou se snaží vrhnout míč do soupeřovy brány. Během zápasu hráč vystřídá několik koní. Vznik póla se datuje již před 2000 lety v Persii. Koně pro tuto disciplínu musí být obratní, rychlí a musí umět prudce zastavit.

Voltižní ježdění:

Voltižní ježdění spočívá v tzv. „gymnastice“ na hřbetě cválajícího koně. Kůň musí jít uvolněně a pravidelně na lonži. Kůň má na hřbetě na dece připevněný voltižní odbřišník, který má dva záchytné oblouky- madla.

2.2 Odívání jezdce

Z historie jezdeckého obouvání se ohlédnou na slovanské území, kde byly nálezy kotníčkové obuvi, nebo holínek. Svršek byl sestaven z jednoho nebo více dílců. Obuv měla symetrickou podešev. Důležitou součástí slovanského velmože tvořily ostruhy. Připevňovaly se pomocí řemínku na obuv. Válečníci si je mohli od svých velitelů vysloužit. Byl to znak poděkování a povýšení mezi elitu. V pozdějších dobách se holeňová obuv stala pouze jezdeckou, nikoli módní záležitostí.

Jako každý sport, i jezdeckví má své určité oblečení a obutí. Na každou jezdeckou disciplínu se používá jiné, ale v celkovém kontextu musí splňovat společná pravidla. Musí dbát hygienických zásad, být z kvalitních přírodních materiálů, výborně sedět, aby se jezdec cítil

pohodlně, musí být účelná a bezpečná. Nejdůležitější součástí jsou kalhoty- rajtky. Měly by být úzké, aby neplandaly, na vnitřní straně stehen a holení jemně vypolstrované- zde je největší tlak, měly by být z kvalitních materiálů, aby se v nich jezdec cítil pohodlně a dostatečně dlouhé. Nejčastěji se používají pleteniny- pružnost je důležitá a vypolstrované usní, nebo jinými pevnějšími materiály. Další důležitou součástí jezdcovy výbavy je obuv. Ta musí být z přírodních materiálů, aby se dokonale přizpůsobila chodidlu jezdce. Měla by být měkká v ohybu a mít nízký podpatek, aby noha neproklouzla třmenem. Užívají se buď vysoké holínky, nebo nízké těsně nad kotník (např. perka). Vysoká obuv chrání jezdce v holeň před poraněním z vnitřní strany holeně před podřetením od třmenového řemene a celkově před nepříznivými vlivy počasí a poraněním od různých křovin. Také proti prochladnutí ve vysoké rychlosti jízdy. Na nízkou obuv se používají minichaps. Jsou to návleky, které se připevní na jezdce v holeň a tím dokonale nahradí holínky. Také musí splňovat jejich kritéria. Další součástí jsou rukavičky. Ty nám pomáhají proti odřením dlaní, proti proklouzávání otěží v ruce a také nám chrání klouby v nepříznivém počasí. Měly by být ušité z jemného materiálu, aby byly ohebné a přizpůsobily se jezdcovi. Na různé závody se nosí košile, předem určené pro danou disciplínu a k nim vesty nebo saka. Další důležitou součástí jezdcovy výstroje je přilba. Ta chrání jezdce hlavu proti poranění při případném pádu. Jezdec dále používá bičik, jako tzv. prodlouženou holeň. Bičíkem jemně zdůrazňuje povely, nikoli bije. Pro zdůraznění povelů se také používají ostruhy. S nimi se musí velmi citlivě zacházet. Ostruhy, jak se říká, si musí jezdec vysloužit. To znamená, že pokud někdo začíná jezdit na koni, nemá cit v holeni, lítá mu zepředu dozadu a neumí ji udržet ve správné pozici. Lehce by došlo ke zranění koně.

Obr. 5- „perka“

Obr. 6- jezdecké rukavice

Obr.7- přilba

2.3 Výstroj koně

Pro koně máme různé typy postrojů a doplňků. Dělíme je podle použití. Pro jezdecké disciplíny je v první řadě důraz kladen na výběr sedla. Sedlo musí dobře padnou na hřbet koně, aby nedocházelo k poškození páteře a případným poraněním koně. Také musí být pohodlné pro jezdce a dobře tvarované. Sedla dělíme do několika skupin podle používání v určité jezdecké disciplíně- sedla skokové, drezurní, turistické, cestovní, dostihové, dámské, westernové, pro všestranné využití a další. Každý typ sedla je vzhledově odlišný, tvarem a funkcí přizpůsobený dané jezdecké disciplíně. Pod každé sedlo se používá dečka, „čabraka“, aby byl hřbet koně chráněn proti odření od sedla. Sedlo je na koně připevněno podbřišníkem, který je zapnutý do sedlových řemenů a obepíná koni hrud', těsně za předními nohama. Dalším prvkem sedla jsou třmenové řemeny s třmeny. Jezdec koně ovládá pomocí uzdy a pobídek. Součástí uzdy jsou otěže, kterými jezdec dává koni pokyny. Dnes se uzda často nahrazuje jen jednoduchou ohlávkou, která vyvíjí tlak na nose a spolu s prací holení a sedem jezdec koni udává pokyny. Dále se používají různé pokrývky na koně. Slouží jako ochrana proti nepřízní počasí, hmyzu, pro udržení koně v čistotě nebo jako zdroj tepla pro ostříhané koně. Další pomůckou jsou různé chrániče a kamaše. Slouží jako ochrana proti poranění při práci, převozu, či omezení různých zlovyků.

Postroje tažných a kočárových koní musí být upraveny na míru každého koně, jinak by mohlo dojít k podřetí při tahu. Tažné postroje dělíme do dvou skupin, poprsní a chomoutové. Poprsní postroj objímá celý trup koně. Na krku a prsou je poprsnice s postraňky a nákrčník. Na hřbetě je umístěn náhřbetník s kroužky pro opratě. Chomoutový postroj je složen z chomoutu, který objímá obvod krku koně. Na něm jsou speciální očka pro provlečení opratí. Opratě bývají zpravidla minimálně 4,30 m dlouhé. Za chomoutem koni objímá trup náhřbetník a podbřišník. Postrojová ohlávka se od klasické uzdečky liší v mohutnosti a přizpůsobení pro tah. Také má náočnice, jiný typ udidla a růžice.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZADÁNÍ ÚKOLU

Mým úkolem bylo navrhnout jezdecké minichaps a sedlové brašny. Práce na vybraném tématu je pro mě velkou výzvou. O koně se zajímám a ráda spojím má oblíbená zvířata s mým dalším koníčkem, kterým je navrhování a šití z usně. Pro sedlové brašny jsem zvolila typ s větším objemem, které se koni připevňují na hřbet za sedlo.

3.1 Inspirace

Podprahově tíhnu k otevřenému prostoru, krajině. Proto moje prvotní myšlenka byla vyrobit doplňky s prvkem jakéhosi odpoutání se od zajetých konvencí a s osobitým designem. Kombinací usně a textilu jsem chtěla vyjádřit rozmanitost různých materiálů a individualitu všeho, co nás obklopuje. Odpoutání se od konzervativních dispozic a dát rozmanitost danému výrobku. Na druhou stranu jsem musela přísně respektovat práci s materiálem a všechny jeho požadavky, které z řemeslné stránky nelze nijak ošdit. Také jsem sledovala současnou situaci na trhu s jezdeckými doplňky. Nenašla jsem žádnou inspiraci v sortimentu, který je v současné době na trhu nabízen. Měla jsem potřebu vyrobit originální, osobitý doplněk. Další inspirací pro mě byly filmy. Fascinují mě staré westerny, každodenní život s koňmi a denní potřeba mít koně stále po ruce. Zde jsem mohla vysledovat sedlové brašny a jejich užívání. Pro moje výrobky jsem chtěla použít jednoduchý a něčím zajímavý detail, který by dal vybraným doplňkům specifický ráz.

Obr. 8

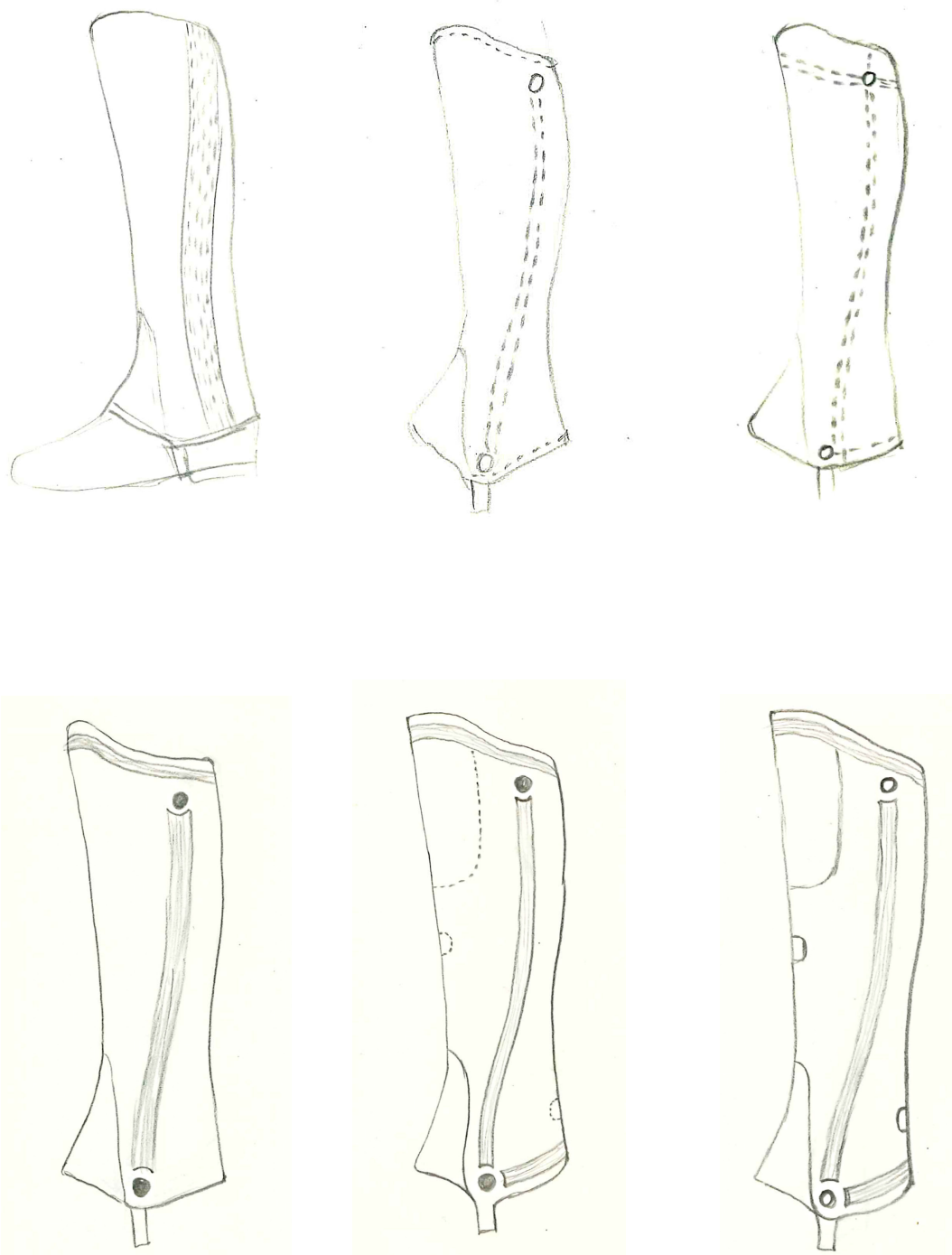
3.2 Minichaps

Minichaps jsou návleky, které se upnou na jezdcovu holeň. Je to náhrada holínek. Z toho vyplývá, že minichaps se používají na nízkou obuv. V porovnání s holínkami jsou méně finančně náročné, ale zároveň splňují jejich veškeré požadavky. Z praktického hlediska se holínky špatně nazouvají a vyzouvají, je potřeba mít pro jejich obutí speciální háky a na vyzutí zouvák, za který se pata jedné nohy zahákne a druhá noha zouvák přišlápne. Minichaps musí splňovat tyto základní požadavky: musí být z usně, protože jen ta se dokonale přizpůsobí tvaru holeně. Syntetické se používají také, ale nikdy nepadnou tak dobře na jezdcovu holeň a nesplňují hygienické vlastnosti. Dalším pravidlem je, že vnitřní strana by měla být co nejhladší, zde dochází ke kontaktu holeně se sedlem. Třením třmenových řemenů bez použití ochrany holeně by mohlo dojít k odření holeně. Minichaps také chrání holeň i z přední a boční strany proti případnému poranění od různých keřů a houštin a celkově proti nepříznivým vlivům počasí, popřípadě bahnu a drobným kamínkům. Minichaps rozlišujeme podle použití na pracovní a závodní. Vyrábějí se v několika velikostech v závislosti na obvodu lýtka a vnitřní délce holeně.

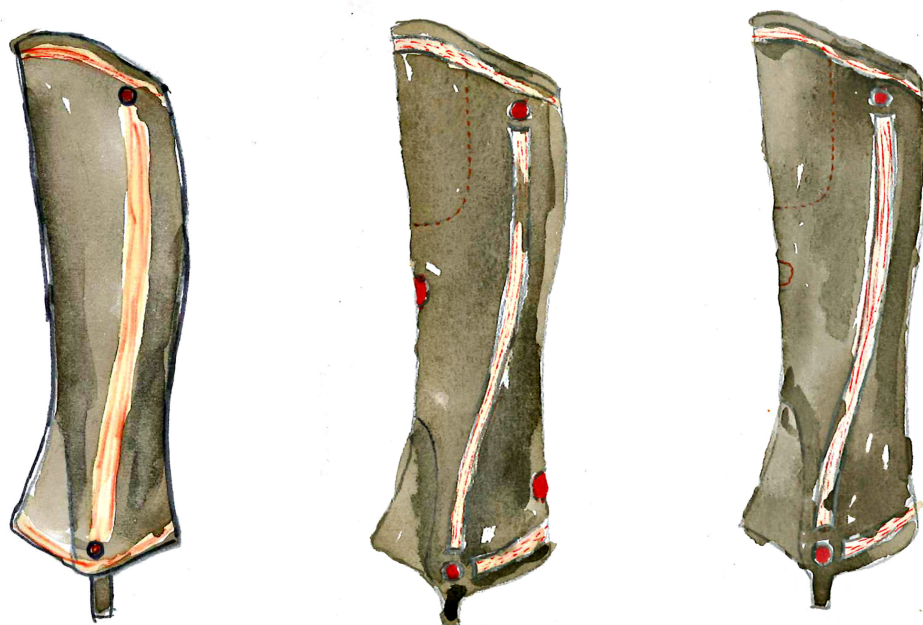
3.2.1 Vývoj designu

Protože minichaps musí splňovat stejné funkční požadavky jako holeňová obuv, musela jsem zvolit vhodný střih, materiál a v neposlední řadě design. Také jsem chtěla použít co nejlepší střih, aby skvěle padl na holeň jezdce. Proto jsem jako střihové řešení zvolila metodu šití z jednoho kusu usně. Zde nevznikají žádné švy a tím pádem nedojde k odření holeně. Důraz jsem kladla na charakter a funkci materiálu. Po designové stránce jsem zvolila kombinaci usně a textilu. Textil jsem zde použila jako ozdobný prvek s kontrastním prošitím.

Zde je znázorněn průběh tvorby designu vnější strany s různými variantami šití (obr. 9-10)

Obr.9

Obr. 10

Varianty řešení vnitřní strany minichaps (obr. 11)

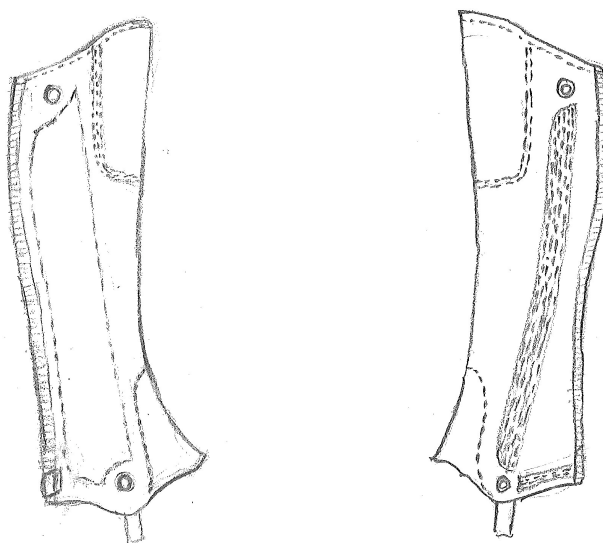

Obr. 11

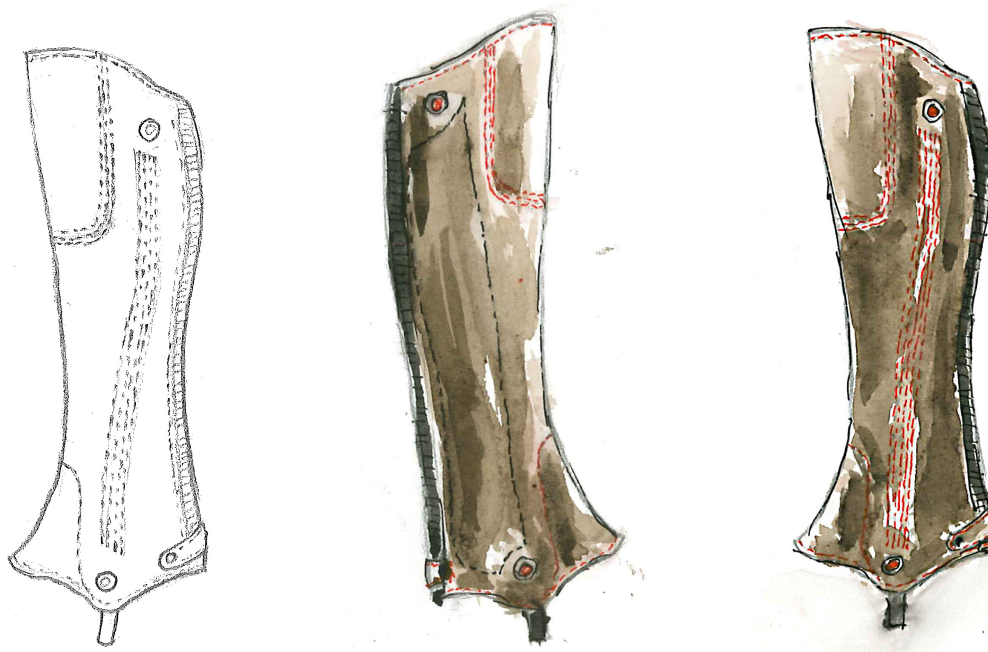
Další varianty řešení designu minichaps (obr. 12-14)

Obr. 12- návrh č. 1

Obr. 13- návrh č. 2

Obr. 14- návrh č. 3

3.2.2 Vybraný design a materiál

U konečného modelového řešení jsem použila perforaci na vnější straně, se zasazením kontrastního červeného kolečka. Šití jsem zvolila v kombinaci červená- hnědá. Textilní prvek jsem ponechala jen na vnější straně ve svislém pruhu, který je lineárně prošitý červenou nití. Vnitřní stranu jsem zachovala hladkou s ornamentním prošitím. Na zadní stranu minichaps jsem umístila zip, kolem něhož je pružinka pro co nejdokonalejší přizpůsobení se jezdcovy holeně a tlušťky obuvi. Pro tyto komponenty jsem zvolila zadní stranu minichaps, aby nebyl narušen celkový design výrobku a jeho funkce. Na spodní část jsem přišila gumu, aby minichapsy držely na botě a neposunovaly se směrem nahoru. Jako materiál byla použita tmavohnědá tříslučiněná useň, která je za mokra dobře tvarovatelná a dokonale padne na kopyto a tudíž i na jezdcovu holeň. Také jsem ji použila na podšívky. Na šití jsem použila syntetické nitě, síla 15. Dále jsem jako pojistku a ochranu proti odepnutí zipu použila zápinu, připevněnou na patní části. Na vnitřní straně holeně je přišitá a na vnější se zapíná. Do zápinu je vložena pryžová pružinka, která také umožňuje přizpůsobení se tlušťce obutí a nohavic. Snažila jsem se do výrobku vnést dynamickou křivku, která tvoří okraje minichaps a na níž navazují perforace s detaily a celkovým kontrastním červeným šitím.

Obr. 15- zhotovený výrobek

Obr. 16- detaily minichaps

Obr. 17- vnější a vnitřní strana minichaps

Obr. 18- detaily minichaps

3.3 Sedlové brašny

Předchůdcem sedlových brašen byly obyčejné, většinou plátěné vaky, které se přehazovaly přes hřbet koně. Mohly být i z usně, ale to záviselo na zámožnosti majitele. Do nich se ukládaly nejdůležitější zásoby pro jezdce a koně. Voda a ostatní nápoje se vozily ve zvláštních kožených vacích, aby se obsah nevyлил mezi ostatní věci. Brašny, které jsou podobné těm ze současnosti, vznikly později a byla to otázka zámožné měšťanské menšiny. Byly zhotoveny z usně a měly jednoduchý tvar. Brašny se používaly především na dlouhé cesty. Pokud lidé museli převézt větší množství zavazadel, sloužili jim soumarové nebo vozy, kde náklad uložili. Brašny se umísťují dvojím způsobem. Ty, s větším objemem pod zadní část sedla na dečku a spojuje je hřbetní pás, kde je na každé straně jedna kabela. Před sedlo se umísťují brašny s menším objemem, zde se jedná o menší velikost, aby jezdci při jízdě nezavazely. Velikost brašen závisí na požadovaném obsahu, který jezdci v danou chvíli nejvíce vyhovuje.

Obr. 19- detail sedlové brašny

Obr. 20- soumar

3.3.1 Vývoj designu

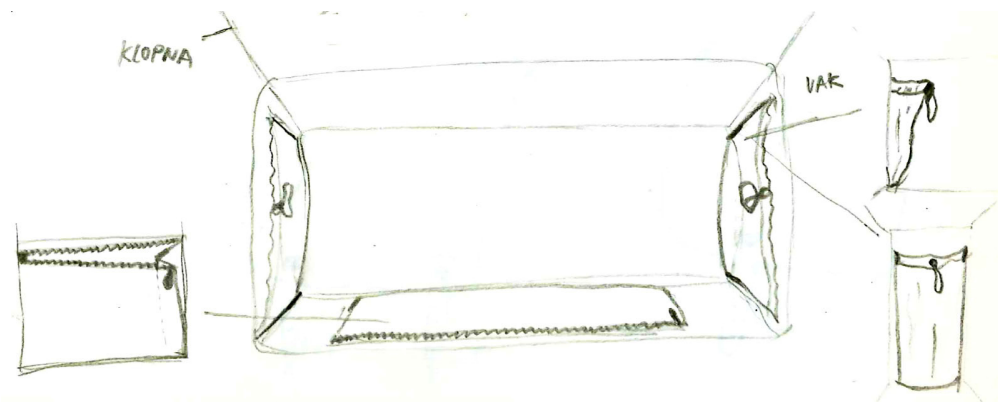
Základní myšlenka byla vytvořit design sedlové brašny tak, aby byla přizpůsobitelná velikosti nákladu a s kapsou pro uložení drobných věcí. Zároveň, aby byla zajímavá svým ne-tradičním designem a kombinací různých materiálů. Velikost brašny je odvozena od obsahu zavazadel, vybrala jsem si brašnu větší. Už od začátku navrhování jsem počítala s variabilními poutky po bocích brašny k přizpůsobení tvaru obsahu. Také jsem vymýšlela kapsu, která by se využívala na placaté předměty jako jsou mapy, pláštěnky, apod. Materiál musel být stejný jako u minichaps, abych dosáhla celistvosti jezdeckých potřeb.

Vývoj designu sedlové brašny (obr. 21)

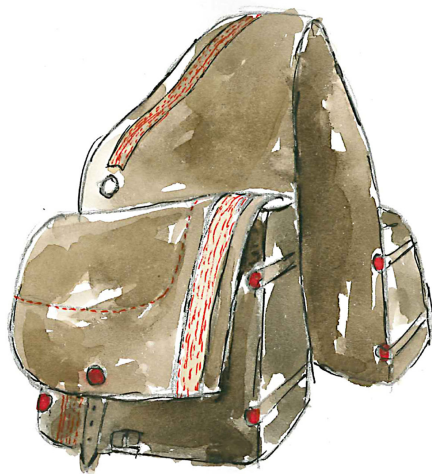
Obr. 21

Varianty vnitřního členění brašny (obr. 22)

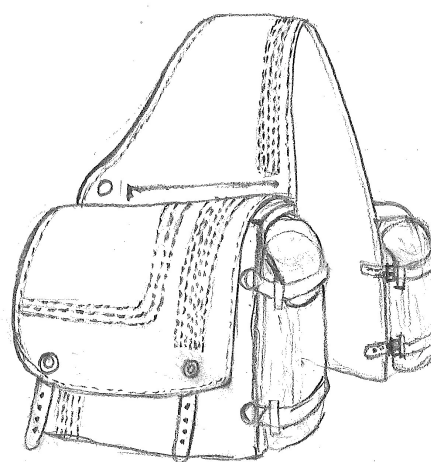

Obr. 22

Další varianty řešení designu sedlové brašny (obr. 23-24)

Obr. č. 23- návrh č.1

Obr. č. 24- návrh č.2

3.3.2 Vybraný design a materiál

Pro sedlové brašny jsem zvolila jednoduchý střih s řezanou úpravou hran a klopou, na které jsou ve spodní části umístěny dva řemínky, které upravují stažení klopny. Po bocích jsou stahovací pásky, které umožňují nastavit rozevření boků brašny podle velikosti nákladu. Stejně jako u minichaps, i zde jsem použila tříslučiněnou tmavě hnědou useň s prošitým textilním proužkem a další prošité detaily brašny. Je zde perforace s vloženým červeným kolečkem a otvor pro uchycení brašny k sedlu. Vnitřní členění brašny jsem se snažila uzpůsobit obsahu nákladu. Proto jsem zvolila kapsu, která je určena na drobnější předměty jako je malá peněženka, kapesníky, apod. Kapsa je uzavíratelná zipem jako pojistka proti vypadnutí obsahu při klusu koně. Dále jsem zde vytvořila jednoduché variabilní gumové poutka, např. pro umístění láhve, lékárníčky či ostatních potřeb. Na vnější straně je těsně nad klopou umístěná další kapsa, která sahá až do vnitřního prostoru brašny. Je zde účelně využíván prostor na tenké pláštěnky, mapy a jiné potřeby. Šití jsem ponechala stejné jako u minichaps, tzn. kombinace červené a hnědé nitě. Využila jsem přirozených vlastností tříslučiněné usně při šití a úpravě hran. Mým cílem bylo vytvořit komplet sedlové brašny a minichaps, který by byl propojen stejným designem.

Obr. 25- zhotovený výrobek

Obr. 26- detaily sedlové brašny

Obr. 27- zhotovený výrobek

ZÁVĚR

Realizaci mé bakalářské práce vnímám jako velice přínosnou a obohacující, jak z hlediska části teoretické, tak především praktické. Získala jsem zkušenosti samotnou realizací i problémů, které nastaly. Pro každého designéra je důležité projít si praxí. Jen tímto dokáže porozumět dané problematice a technologii výroby. V teoretické části jsem se zabývala problematikou vývoje koní, jezdeckých disciplín, odíváním jezdců a výstrojí koní. V praktické části jsem shrnula problematiku daných výrobků s doplněním kreseb vývoje navrhování. Vytvořila jsem kolekci jezdeckých doplňků, kterou spojuje tentýž design za účelem propojení výstroje jezdce a koně v celistvý dojem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VOLF, Jiří, Odysea divokých koní, Akademie věd České republiky, Praha 2002
- [2] HERMSEN, Josée, Encyklopedie koní, Rebo Productions, Česlice 1999
- [3] VOGEL, Colin, Já, kůň, Velká kniha péče o koně, nakl. Ottovo, Praha 1999
- [4] MANILI, Paolo [et al.], Koně, Cube book, Dobřejovice 2005
- [5] ŠTÝBROVÁ, Miroslava, Boty, botky, botičky, nakl. Lidové noviny, Praha 2009
- [6] ROBERTS, Monty, Průvodce nenásilným výcvikem koní, nakl. Euromedia group, k.s.-Ikar, Praha 2005

Dále byly použity tyto zdroje:

- [7] <http://www.janhauzr.cz/>
- [8] <http://www.konskyshop.cz/>
- [9] <http://bonidos.pl/>
- [10] [http://en.wikipedia.org/wiki/Marino_Marini_\(sculptor\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Marino_Marini_(sculptor))

SEZNAM CITACÍ

- 1 VOLF, Jiří, Odysea divokých koní, Akademie věd České republiky, Praha 2002, str. 7
- 2 ROBERTS, Monty, Průvodce nenásilným výcvikem koní, nakl. Euromedia group, k.s.-Ikar, Praha 2005, str. 43
- 3 ROBERTS, Monty, Průvodce nenásilným výcvikem koní, nakl. Euromedia group, k.s.-Ikar, Praha 2005, str. 12
- 4 VOLF, Jiří, Odysea divokých koní, Akademie věd České republiky, Praha 2002, str. 19
- 5 MANILI, Paolo [et al.], Koně, Cube book, Dobřejovice 2005, str. 478

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.1- Marino Marini:

http://www.google.cz/images?hl=cs&q=marino+marini&lr=&um=1&ie=UTF-8&source=univ&ei=9q_gS63aEpeisQabwJj8BA&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CCcQsA..........13

Obr. 2- Marino Marini:

http://www.google.cz/images?hl=cs&q=marino+marini&lr=&um=1&ie=UTF-8&source=univ&ei=9q_gS63aEpeisQabwJj8BA&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CCcQsA..........13

Obr. 3- drezůra: <http://drezura.navajo.cz/>.....14**Obr. 4-** kovboj:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Divok%C3%BD_z%C3%A1pad..........15

Obr. 5- „pérka“: <http://www.jezdecke-potreby.com/jezdecke-obleceni.....>.....17**Obr. 6-** jezdecké rukavice: <http://www.jezdecke-potreby.com/jezdecke-obleceni.....>.....17**Obr. 7-** přílba: <http://www.jezdecke-potreby.com/jezdecke-obleceni.....>.....17

Obr.8:<http://www.google.cz/images?um=1&hl=cs&lr=&tbs=isch:1&q=western&sa=N&start=42&ndsp=21.....>.....20

Obr. 9-10- průběh tvorby designu vnější strany.....22-23**Obr. 11-** varianty řešení vnitřní strany minichaps.....23**Obr. 12-14-** další varianty řešení designu minichaps.....24-25**Obr. 12-** návrh č. 1.....24**Obr. 13-** návrh č. 2.....24**Obr. 14-** návrh č. 3.....25**Obr. 15-** zhotovený výrobek.....26**Obr. 16-** detaily minichaps.....26**Obr. 17-** vnější a vnitřní strana minichaps.....27**Obr. 18-** detaily minichaps.....27

Obr. 19 - detail sedlové brašny:

<http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=enlcs&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Saddlebag>28

Obr. 20-soumar:

<http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=enlcs&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Saddlebag>.....28

Obr. 21- vývoj designu sedlové brašny.....29

Obr. 22- varianty vnitřního řešení30

Obr. 23-24- další varianty řešení designu sedlové brašny.....30

Obr. 23- návrh č. 1.....30

Obr. 24- návrh č. 2.....30

Obr. 25- zhotovený výrobek.....31

Obr. 26- detaily sedlové brašny.....32

Obr. 27- zhotovený výrobek.....32